

i stora världens buller och blifvit förenad med någon annan, och alltid måst sakna min Otto, dett är därför Altid dett bästa som Herren låter hända att jag allenast kunde wara rätt, Ödmjuk och tacksam emot För-synen för denna Hans Outgrundeliga stora nåd. och om Du wiste hur Jnnerligt god och beskidlig man jag får, kunde jag allenast Jöra Honom rett Lycklig. Ja mitt hjerta borde Öfverflöda af idel tacksägelsor till Gud. Men Söta Janne nu kommer ej min Otto hem föän i nästa Sommar och då för att fira vårt Bröllåp sedan skall ochså jag följa Honom tillbaka. Du kan Häråf finna att jag får et långt år. om jag hålst fått behålla Honom
 10 öfver Julen, men äfven dett torde och måste hafva sin goda sida, wist är dett bra påkåstande för mig täncka på den långa tiden. dock med Guds hjelp skall äfven den gå. Jag får dessutom nu så bråttom med Spåna och Wåfningar så att dett ändå blir äfven häruti betre. i dag redan far vi till Malax: Calle, Otto, Faster Reuter, Fröken Eva Essen, och jag. Pappa är hemma Han bad mig Hälsa Dig. Mamma beder dett samma. Albert kan Du wäl jngalunda ännu, taga till H(elsing)fors. Jag har nu Prenttadt med Honom sedan jag kom hem, och ännu will Han ej kunna säga rent Innan-till. Utan läsningen vet jag ej hur dett skall gå med, ty han har så trögt att
 20 Han nyss lärt. där Hemma Låfvar Åkrarne en rik Skörd och om Gud bevarar oss ännu någån wecka för fråsst, så äro Åkrarne utan fara, efter hvad Folket tror.

August lærer knapt komma hem i höst, om de bara får Fragt ifrån Crostadt. Jag har också nu skrifvit Tante B(erg)bom. hälsa Du och Henne samt de andra tusenfalt. din bok som du gaf mig återsänder jag med Calle. Jag fick redan i fjol utaf Tante B(erg)bom en sådan, dett är af *Runebergs digter*. Jag ämnade att nu med Calle Skrifva et mera omständeligt bref till dig, men då Ottos resa blef så hasstigt besluten så har jag
 30 dessa dagar haft en sådan brådska med att ty åt Honom ty Faster Essen hann ej med alt. Lef wäl Söta janne och Skrif nu oftare dett blir hädan effter min enda Glädje att få bref.

Må nu wäl och hälsa alla mina bekantta som wilja emottaga mina hälsningar Gud ware hos Dig, beder Din Tillgifna Syster

Anna,

Ursägta *mig* mitt Slurf jag har haft så bråttom Lef wäl.

40 **171** INLEDNING TILL FÖRELÄSNINGAR I LOGIK
 1835
 HUB, JVS handskriftssamling

Gode H(er)r(ar)! Det behöfves wäl knappast att jag, då Logiken är föremålet för vårt gemensamma studium, påminner derom att det är Logiken, sådan den af *Hegels* snille blifwit framstæld, d. ä. sådan den vid den grad af utbildning, på hvilken vår tids Speculation står förtjenar att kallas en vetenskap. Det är ännu öfverflödigare att erinra om svårigheten att nöjaktigt uppfatta och förtydliga denna djupsinniga lära; ty jag måste wäl
 50 förutsätta att Ni, M(ina) H(er)r(ar), med förtroende till min ringa insigt begärt min handledning, men att Ni dervid tillika besinnat, huru lång tid och huru mångas gemensamma bemödanden erfordras, för att göra ett framsteg i menskligt vetande till allas, eller ens till de företrädeswis så kallade bildades gemensamma egendom. Vårt Universitet äger framför de flesta af Europas Universiteter den förtjensten, att tidigt hafva insett den djupa betydelsen af *Hegels* speculation och att snart i ett decennium

hafva gjort densamma till föremålet för sitt philosophiska studium. Om nu å ena sidan bör förmodas att der, hvarest den store mannens egna Lärjungar äro hans läras förkunnare, denna lära skall vara klarare och säkrare uppfattad, så kan å en annan sida äfven billigtvis slutas att dess uppfattning och bedömande här skall vara mindre beroende af auctoritetstro och det inflytande på öfvertygelsen, ett öfverlägset snilles personlighet alltid måste utöfva. — Det skall i en framtid blifva Eder M(ina) H(errar) lätt att upptäcka de misstag, jag begått; men I skolen finna misstag om än mindre väsendtliga äfven hos de utmärktaste af Systemets tolkare, än mer i de småskrifter, som utgöra dagens philosoph(iska) litteratur. Från misstag är ingen frikallad. Derföre kan äfven den ringare, med all akning för andras öfverlägsenhet, fatta mod att, i hvad som icke rör bestående Gudomlig och mensklig ordning, intet annat för sanning erkänna, än hvad han efter lugn och allvarlig pröfnings inser sant vara. Den annorlunda lefver och lärare, han förnekar sitt menskliga värde, sin förnuftighet.

Logik! redan sjelfva namnet uttrycker vetenskapens natur, den är vetenskap om Ordet. Det är ordet, språket, som utgör människans företräde framför djuret; men ordet icke såsom Interjection, ett den dunkla känslans dunkla, och mångtydiga uttryck, utan ordet såsom uttryck af en förnuftig tanke. Vi finna också derföre att det språk som utgjorde första omklädnaden för vår högsta tradition, det folk, hos hvilket denna tradition framgick, med λόγος betecknade icke blott Ordet, utan förnuftet. I denna mening är Logiken icke vetenskap om endast ord, utan i och med det samma vetenskap om det Förnuftiga, om det, hvarigenom människan är människa. Ty ordet är icke ett tecken för tanken, bortom hvilket sjelfva tanken skulle finnas; ordet är Tanke. Allt medvetande är detta, genom tanken, äfven det icke-tänkta är en tanke: allt medvetande är derföre Ord. Icke blott det sinliga föremålet är för medvetandet i ett ord, och i definition (en förklaring genom ord) af detta ord, äfven det högsta öfversinliga, den högste, är i tanken, i Ordet. Det heter derföre: »I begynnelsen var Ordet, och Ordet var när Gudi, och Gud var Ordet».

Hågkomsten häraf bevarar oss kraftigast för den villfarelse att all sanning endast vore Subjectiv, bestode i den tänkandes tillfälliga ord och definitioner. Den enskilda har icke Ordet af sig sjelf; det är ett arf af årtusenden, det är hela mensklighetens bildningsprocess, historien, Guds uppenbarelse, hvilken han i ord undfått och i ord uttrycker; likasom allt, hvad människan vill i handling, intet annat är, än det (om man så vill de Ideer, principer, föreställningar), som hon förut i sin ändlighet upptagit.

Samma egoismens submission, hvilken försonar oss med lifvet i handlingens verld, är icke mindre nödig i tankens. Den består deri, att vi erkänna tanken för den lefvande all tidevarfvens och individernas bildgenomgående tanke-substans, för hvars manifestationer i tiden så väl kulturperioder som enskilda tänkare endast äro. Vi hafva vår tillvaro endast såsom tänkande, och äro tänkande genom uppfostran och bildning. Denna bildning hafva vi omedvetet ifrån barna åren insupit, den har blifvit vår egen och vårt jag söker att i tankens likasom i handlingens verld förvissa sig om sin tillvaro genom godtyckets dom. Här är således en strid mellan Subjectiviteten och det gifna, Objectiva, det, i en yttre verld och i andra individer manifesterade. Philosophin är den vetenskap som med största Evidens här förmår stifta fred. Men den förutsätter redan det sinnelag, hvilket den endast till högre klarhet skall utveckla. Detta sinnelag kallas tro, kristelig ödmjukhet.

Må vi derföre då vi nu företaga oss en betraktelse af tanken, af ordet låta Ordet råda, endast tillse hvad detta I och för sig innebär och ur sig

utvecklar; förvissade att detsamma icke är ett stundens eller Individens verk, utan en likaså ursprunglig som bestående Gudomlig uppenbarelse, i hvarje stund samma eviga sanning.

172 C. H. SNELLMAN — J. V. SNELLMAN 6.X 1835
HUB, JVS handskrifssamling

10

Palo den 6 October 1835.

Min Kära Son!

På 3 månader hafver jag icke varit till någon Stad, knappast till närmaste grannar utan jemt uptagen af Husliga Landtmanna bestyr, som gjort mig både nöije och nytta, så at jag har ordsak tacka den Högste som uppehåller oss vid hälsa och välsignar våra mödor. Wi hafva slutat inbergningen och jag reser i morgon V(olente) D(eo) till N(y)Carleby för at skaffa fisk, och små behofver, och expediera detta.

20

Genom Carl Essen fick Du säker Notice om vårt tillstånd, och genom bref ifrån honom till Annu at Du, njutit vanlig hälsa, och fördrifvit den vackraste tiden på Landet.

30

Vår ömsesidiga ställning för öfrigt kan Lätt blifva föreställningsvis åskådelig, så at Litet återstår för Correspondencen, at beskrifva. Jag tencker nu äfven i år, bruka mera Legdt folck än tjenare hvilckas arbete föga renderar, så Länge födan är dyr. Råg vexten slog väl ut, så at vi fick nära 30 Tunn(or) men deraf är utsådt 6 1/2 Tun(n)a och till arbetares aflöning åtgått 2 Tun(no)r något hafva vi redan såldt för at reda oss, till 11 R(iks)d(aler) p(e)r Tun(n)a. Kornvexten däremot blef skadad af frost och torcka. Vårt Climat tyckes declinera till Nova Zemblas år ifrån år, och Vegetation aftager.

Fägnande var det för mig at emottaga Din Disputation; jag tycker mig begripa densamma väl nog, och hafver Länge funnit at Negation bevisar: till exempel så Länge Vår försummelse at skrifva är Logiskt sann, så existerar vi på vår Planet, när tvärtom den uphör at vara det så är vår absoluta varelse försvunnen, och Correspondencen ett oting som Idé uti Conceptus. Mig Länder till ursägt at Bläckhornet är oftare torrt.

40

Utaf August hade Du säkert bref i sommar, om Hans hälsa blott skulle stadga sig så vore alt gott. Om Aluncerne äro vi af Enstancke: det, som Försynen utsedt måste vara godt, ehuru vi menniskjor icke kunna utforska framtiden, och föreställningar till älskande lika som tröst till sorgande äro frugtlösa, ofta skadliga. At det nu brådskas med, är Barnsligt; men kan icke vara ondt uti. Kom nu med Föret el(e)r i Winter ock see huru alt här går till.

Mamma tråkar med Hushållet som jag med det yttre, men Hennes hälsa och Humeur är ock ostadigt.

Norrut lefva alla Slägtingar, om Georg vet jag platt intet för än i Staden: Han är full Köpman och skrifver blott i affairer. Lef väl! önskar med hjertelig hälsning Din trogna Fader

C. H. Snellman

50